…rol sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongol YNEN

BK(b)P-iin Buriaad-Mongol Obkoomoi ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Prezidiymei oorgan.

№ 59 (2699)
1939 onoi
MAART
14
Vtoornig
16-daxi zilee gama
ULAAN-YDE goorod
BMASSR

...yiledberiiin teexnikiin talaar ba manai promiişlennostiiin urgaltiin teempnyydei talaar, bidener bolbol glaavna kapitaliis oronuudiiji xyseed ba urdanь orood jabahan bolnobdi.

(Nyxer Staalinai doklaadhaa)

BK(b) P-iin CK-ei xydelmeri tuxai paartiiin XVIII sjeezd deere

Nyxer STAALINAI otçoodno doklaad

I

…ED SOJUUZAI ULASXOORONDIIN BAIDAL

…xedyyd! Paartiiin XVII sjeezdiin bolhon saghaa xoişo … yngerøø. Ene yje baga bişe baihiijinь xarana bezet. …soo delxei bolbol jixeşeg xubilaltanuudiiji yzeze yr…ina. Gyrenyyd ba oronuud, tedenerei øøhed xooron…riisaanuud olon talaaraa tonşji ondoo boloo.

…asxoorondiin orşom baidalda ene yje soo soxom ja…ilaltanuud boloob? Manai oronoi gadaadiin ba dotoo…alda soxom jyyn xubilaab?

…pitaliis oronuudta ene yje bolbol ekonoomikiinşji ta…yn politikiinşji talaar ton serьjoozno handaralta xy…ydel yje baigaa. Ekonomiiçeska talaar ede zilnyyd depreessiin zilnyyd, tiin hyyleerenь, 1937 onoi xojor…xadhaa exileed,—şine ekonomiiçeska kriizisei zilnyyd, Aanglida, Fraancada promiişlennostiin şine unaltiin …-tiime xadaa, şine şine ekonomiiçeska berxedel xur…udai zilnyyd baigaa, jaaxadaab gexede, politiiçeske …de zilnyyd bolbol myn serьjoozno politiiçeske konfliikt… ba handaralta xydeløønyydei zilnyyd baigaa. Şanxai…braltaar xyrter aixabtar jixe territoori deere yydxeg…rhan ba 500 millioonhoo olon aradzoniiji xabaaduulan …ine imperialiis dain ajaar xojordoxi zilee jabaza baina. …iin, Aafrikiin, Aaziiin kaarta xysøør daxin esxegdeze Dainai xoiteexi miirne reziim gegdedegei byxii sisteeme …uzuur yndehøørøø handaran xydelhen baina.

…veed Sojuuzda xadaa, ede zilnyyd bolbol tereenei ur… ba halbaraltiin zilnyyd, tereenei saaşanxi ekonomiiçes…kylьtyyrne debzeltiin zilnyyd, tereenei politiiçeske ba … xyseşadalai saaşanxi urgaltiin zilnyyd, byxii delxei …miiriiji saxin bailgaxiin tyløø tereenei temeselei zilnyyd …

…iite kartiina iime baina.

…lasxoorondiin orşom baidaldaxi xubilaltanuud tuxai kon… barimtanuudiiji xaraza yzeje.

…Kapitaliis oronuudta şine ekonomiiçeska kri…aralgiin riinogyydei tyløø, serьjoogoi istooç…dai tyløø, delxeiji şineer xubaaxiin tyløø temeselei xursadal.

…929 onoi xojordoxi xaxadta kapitaliis oronuudta exile… …onomiiçeska kriizis bolbol 1933 onoi eses xyrter yrgel…hen. Eneenei hyyleer kriizis bolbol depreesside şilzen …iin hyyleerenь promiişlennostiin zarim xedii amidiiral, …i zarim xedii debzelte exilee hen. Gebeş, promiişlennos…ne amidiiral xadaa, amidiiralai yjede jyre bolodogtoi, …alda şilzen oroogyi baina. Xarin, 1937 onoi xojordoxoi …aa exileed, xamagai tyryyn AXŞ-ji, tiigeed tereenei …oo udaaluulan—Aangliiiji, Fraanciiji ba bişe xede xe…onuudiiji xabaaduulan abhan şine ekonomiiçeska kriizis …n baina.

…imiin uşarhaa, haja bolhon ekonomiiçeska kriizisei so…uudhaa yşøø zaharaza yrdingyi, kapitaliis oronuud bol…ne ekonomiiçeska kriizisei urda gente jireşehen baiba. …ine uşarbaidal xadaa xydelmerigyidelgiiji şangadxaxa …alda jesteestvenne asarahan baina. Kapitaliis oronuudta …merigyişyydei too 1933 ondo 30 millioon xyn baihanhaa, …ondo 14 millioon xyrter unahan baigaad, mynøø şine …ei rezylьtaadta 18 millioon xyn xyrterøø daxin yrgeg…i baina.

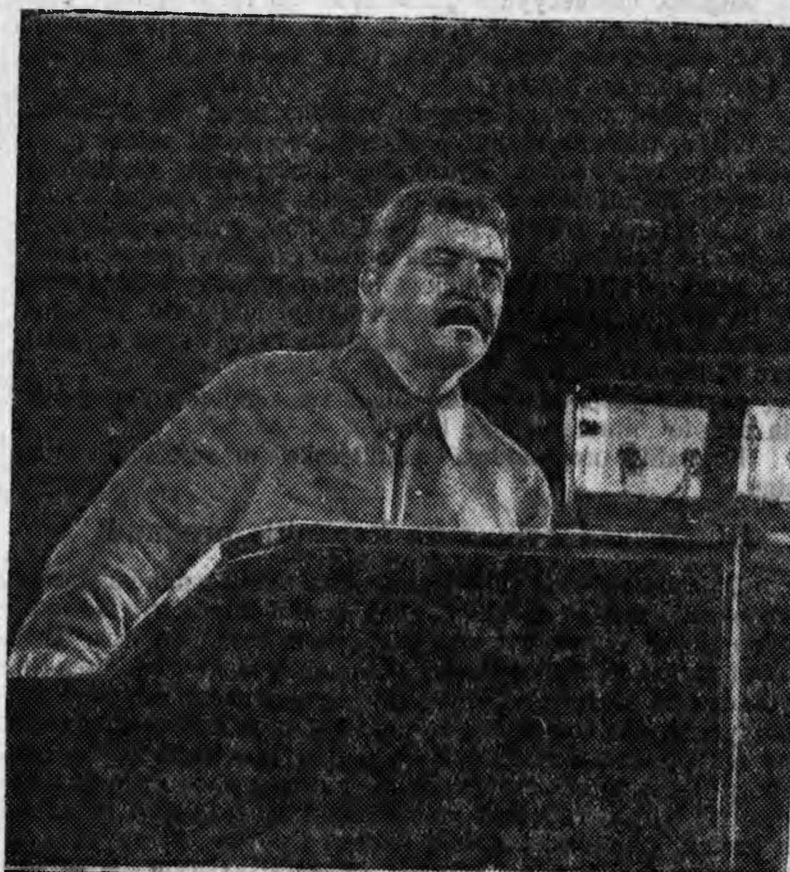
…Şine kriizisei xarakteerne onso uşaranь xadaa, tus kriizis …i urda teexi kriizishee olon talaaraa ilgaatai baihanda, …zuuraa, hain tala teeşenь bişe, xarin muu tala teeşenь …ai baihanda baina.

Negedexieer, şine kriizis xadaa, 1929 ondo bolohondol, …işlennostiiin halbaralai hyyleer bişe, xarin depreessiin ba, …er, halbaralda şilzen oroogyi baihan zarim xedii amidii… hyyleer exilehen baina. Ene xadaa, mynøønei kriizis bol…ylemze xynde xyşer bolxo ba urda teexi kriizistei temese…e oroxodoo, eneentei temesexenь ylyy berxetei baixa …n udxatai.

Saaşaa, mynøønei kriizis bolbol miirne sagta bişe, xarin …ed baigaa xojordoxi imperialiis dainai yjede, Japoon bol… Xitadtai ajaar xojordoxi zilee dailaldaza baixadaa, zaxagyi … xitad riinogiiji dezorganizovaalza ba tereeniiji busad oro…dai tovaarnuudai orozo şadaxaar bişe şaxuu bolgozo baihan …a, Itaali ba Germaani bolbol øøhediingøø aradai azaxiiji …gei ekonoomikiin reelьsnyyd deere şelzyylen oruulaad, … xeregte serьjoogoi ba valiuutiingaa zapaasuudiiji baran …azarxiood baihan sagta, busad byxii tomo tomo kapitaliis …aavanuud bolbol seregei laad deere şineer tabigdan exi… baihan sagta yydxegdeze garhan baina. Ene xadaa, kapi…zmda, mynøønei kriizishee normaalьna garxa jabadaldanь …yrsenyyd, urda teexi kriizisei yjede oroxodoo, huraggyi …a baixa gehen udxatai.

Esestee, urda teexi kriizishee ilgaanь xadaa, mynøønei krii… bolbol bygedeniitiin bolno bişe, xarin, yşøø seregei eko…omikiin reelьsnyyd deere şilzen oroodyi baigaa, gol jixen…ee ekonomiiçeska talaaraa şadal tyges oronuudiiji, mynøø …eree, xabaaduulan abna. Øøhediingøø ekonoomikiiji seregei …d deere şinedxen tabiaad baigaa, Japoon, Germaani ba Itaali …iin agressiivne oronuud tuxai xelebel, tedener xadaa øø…diingøø seregei promiişlennostiiiji şangadxan xygzyylze, yşøø …teryylen yiledberilelgiin kriizisei baidaliiji yzenegyi bai… gebeş, tereende myn dyteleze jabana. Ene xadaa, ekono…iiçeska talaaraa şadal tyges, agressiivne bişe oronuud bol… kriizisei polosaahaa multaran garza exilexe tere sagtanь, …ressiivne oronuud bolbol seregei xaluuralgiin jabasa soo …hediingøø altanai ba serьjoogoi zapaasuudiiji baragsaan …rgaşalzarxiood, ton şiryyn xatuu kriizisei polosaada oroxo …otoi bolno.

Enenь xadaa kapitaliis oronuuddaxi xaragdaza baigaa al…nai zapaasuudai bii baihan tuxai barimtanuudhaaşji nagliaad…a illiystriirevelegdene.

KAPITALIIS ORONUUDDAXI XARAGDAZA BAIGAA ALTANAI ZAPAASUUD

(millioon xuuşanai altan doollarnuudaar)

	1936 onoi eseste	1938 onoi sentiaabrь
Xamtadaa	12980	14301
AXŞ	6649	8126
Aangli	2029	2396
Fraanca	1769	1435
Gollaandi	289	595
Beelьgi	373	318
Şveicaari	387	407
Germaani	16	17
Itaali	123	124
Japoon	273	97

Ene tabliicahaa xaragdaxanь xadaa, Germaaniiin, Itaaliiin ba Japoonoi, xamtadanь abtahan, altanai zapaasuud bolbol zybxen gansal Şveicaariiin zapaasuudta oroxodoo, baga syymme bolno.

Hyylei 5 zil soo kapitaliis oronuudai promiişlennostiin kriizisne baidaliiji ba SSSR-te promiişlenne debzeltiin xydeløøniiji illiystriirevelehen zarim xedii cifrovei barimtanuud ede baina.

PROMIIŞLENNE PRODUUKCIIN OBJOOM 1929 ONOIXITOI PROCEENTEER SASUULAL (1929=100)

	1934	1935	1936	1937	1938
AXŞ	66,4	75,6	88,1	92,2	72,0
Aangli	98,8	105,8	115,9	123,7	112,0
Fraanca	71,0	67,4	79,3	82,8	70,0
Itaali	80,0	93,8	87,5	99,6	96,0
Germaani	79,8	94,0	106,3	117,2	125,0
Japoon	128,7	141,8	151,1	170,8	165,0
SSSR	238,3	293,4	382,3	424,0	477,0

Ene tabliicahaa xaragdaxanь xadaa, Soveed Sojuuz bolbol kriizisyydiiji mededeggyi ba promiişlennostinь sag yrgelze deeşee garza jabadag, delxei deerexi ton gansal oron myn bolno.

Ene tabliicahaa xaragdaxanь xadaa, saaşaa, AXŞ-ta, Aanglida ba Fraancada serьjoozno ekonomiiçeska kriizis exileed, xygzeze baina.

Ene tabliicahaa xaragdaxanь xadaa, saaşaa, Germaanihaa erte øøhediingøø aradai azaxiiji seregei ekonoomikiin reelьsnyyd deere şilzyylen oruulhan Itaalida ba Japoondo 1938 ondo promiişlennostiin dooşoo xydeløønei yje exileed baina.

Ene tabliicahaa xaragdaxanь xadaa, esestee, Itaali ba Japoonhoo xozom øøriingøø ekonoomikiiji seregei laad deere şinedxen tabihan Germaanida promiişlennostinь bolbol, hyylei sag boltor Japoondo ba Itaalida bolohondol, myn tiimeer, —zarim xedii, zvgtøø, jixe bişe, gebeş jyynş haa deeşee xydeløønei baidaliiji yşøø dab deere yzeze baina.

Xerbee jamar nege uridlan xaragdaagyi jyymenei uşaraagyi haanь, Germaaniiin promiişlennostь bolbol, Japoonoi ba Itaaliiin orood baigaa, dooşoo xydeløønei tere zam deere oroxo johotoi baihanda hezeglexe hezeg baixa arganьgyi. Uşaranь xadaa oronoi azaxiiji seregei ekonoomikiin reelьsnyyd deere şilzyylen oruulxa gehen jabadal jyyb? Ene xadaa promiişlennostьda yrøøhen taliin, seregei şiglyylge ygexe, aradzonoi xeregleltei xolbootoi bişe, dainda zailaşagyi şuxala yiledberiiiji byxii xemzeegeerenь yrgedxexe, yiledberiiiji ba ilangajaa aradzonoi xeregleliin predmeedyydiiji riinog deere gargalgiiji byxii xemzeegeerenь uitaruulxa,—tiime xadaa, aradzonoi xeregleliiji xorooxo ba oronoo ekonomiiçeska kriizisei urda tabixa gehen jabadal bolno.

Kapitaliis oronuuddaxi şine ekonomiiçeska kriizisei xydeløønei konkreetne kartiina iime baina.

Azaxiin xeregyydei iime zoxistoi bişe erjese xadaa derzaavanuudai xoorondoxi xariIsaanuudiiji xursadalgada asarangyi baiza şadaxagyi baihaniinь oilgostoi beze. Byri urda teexi kriizisinь xadaa byxii kaartanuudiiji hamargahan ba zaralgiin riinogyyd deerehee, serьjoogoi istooçniguud deerehee temeseliiji xursadalgada asarhan baina. Manzuuriiji ba Xoito Xitadiiji Japoonoi buliaan abalga, Abissiiniiiji Itaaliiin buliaan abalga, — ede bygede xadaa derzaavanuud xoorondiin temeselei xursiiji xaruulhan baina. Şine ekonomiiçeska kriizis bolbol imperialiis temeseliiji saaşanxi xursadaldanь asaraxa johotoi baihan ba ynexøørøø asarazaşji baina. Riinogyyd deerexi konkyreence tuxai, xudaldaa naimaanai dain tuxai, deemping tuxai byriş yge garna bişe. Temeselei ede arga zebsegyyd xadaa dutamag geze yni mederegdeed baigaa jym. Mynøø xadaa delxeiji, viijaaniiin sfeerenyydiiji, kolooninuudiiji dainai jabuulgiin johoor, şineer daxin xubaaxa tuxai yge garna.

Japoon xadaa øøriingøø agressiivne jabuulganuudiiji bolbol, 9 derzaavanuudai doogovor batalaxa yjede, tereeniiji xoxiduulhan ba Xitadai sçoodoor territooriijinь yrgedyyleegyi baigaa, tiixede Aangli ba Fraanca bolbol aixabtar jixe kolooninuudiiji ezeleze baina geze, tereegeer opravdaaldag bolhon baixa jym. Itaali bolbol, negedexi imperialiis dainai hyyleer olziin xubaalgada tereeniiji xoxiduulhan ba tere xadaa Aangliiin ba Fraanciin viijaaniiin sfeerenyydei sçoodoor bejee xariuulan xangaxa johotoi geze mederen hanahan baixa jym. Negedexi imperialiis dainai ba versaalьska miirei rezylьtaadta, serьjooznoor xoxidohon Germaani bolbol Japoondo ba Itaalida negedehen ba Jevroopodo øøriingøø territoori yrgedxexiiji, negedexi imperialiis dainda ilagşadta buliaalgahan kolooninuudaa busaaxiiji erihen baina.

Gurban agressiivne gyrenyydei bloog iigeze byrilden emxidehen baina.

Dainai argaar delxeiji şineer daxin xubaaxa tuxai asuudal eelzeende bodzo garhan baina.

II. Ulasxoorondiin politiiçeske baidalai xursadal, dainai hyyleerxi miirne doogovornuudai sisteemiin xymerin unalga, şine imperialiis dainai exin.

Otçoodno yje soo, şine imperialiis dainai exiiiji tabigşa şuxaliin şuxala sobiitinuudai peereçenь ede baina. 1935 ondo Itaali bolbol Abissiinide dobtolon orozo, tereeniiji buliaan abhan baina. 1936 onoi zun Germaani ba Itaali bolbol Ispaanida seregei interveence organizovaalaad, tiixe zuuraa Germaaninь Ispaaniiin xoito zygte ba Ispaanska Marookkodo batazan huuhan ba tiin Itaalinь Ispaaniiin urda zygte ba Baleaarska oltiroguudla batazan huuhan baina. 1937 ondo Japoon bolbol Manzuuriiji buliaan abhanaigaa hyyleer, Xoito ba Centraalьna Xitadta dobtolon orood, Peekin, Tianьcziin, Şanxaiji ezelchen ba okkypaacalhan zoonohoo øøriingøø xariin konkyreentnyydiiji tyriize orohon baina. 1938 onoi exinde Germaani bolbol Aavstriiji buliaan abaad, tiin 1938 onoi namar—Çexoslovaakiiin Sydeetske oobiastiiiji buliaaza abhan baina. 1938 onoi eseste Japoon bolbol Kantooniiji buliaan abaad, tiin 1939 onoi exinde—Xainaanь oltirogiiji buliaaza abhan baina.

Iimiin uşarhaa, araduudta tiime medegdexegyigøør hemeexen jirehen dain bolbol Tianьcziin, Şanxai ba Kantoonhoo Abissiiniiiji damzan Gibraltaar xyrter aixabtar jixe territoori deere øøriingøø jabuulgiin sfeeriiji delgeryylen, øøriingøø orbiita oruu 500 millioonhoo deeşe aradzoniiji tatan oruulhan baina.

Negedexi imperialiis dainai hyyleer, ilagşad—gyrenyyd, gol jixenxidee Aangli, Fraanca ba AXŞ bolbol oronuudai xoorondoxi xariIsaanuudai şine reziim, dainai hyyleerxi miirei reziim baiguulhan baigaa. Ene reziimei glaavna yndehe huurinuudanь xadaa Daalьna Vostoogto—jyhen derzaavanuudai doogovor, tiin Jevroopodo—Versaalьska ba byxeli xede xeden busad doogovornuud baihan jym. Liige naaca xadaa gyrenyydei jediine froontiin yndehe huuri deere, gyrenyydei ajuulgyiji kollektiivneer arşalaxiin yndehe huuri deere, reziimei raamkanuud soo, oronuudai xoorondoxi xariIsaaji regyliirevelexe gegdehen baigaa. Tiigebeşji, gurban agressiivne gyrenyyd ba tedeneer exilegdehen şine imperialiis dain bolbol dainai hyyleerxi miirne reziimei byxii sisteemiiji uruunь xaruulan xymeriyylhen baixa jym. Japoon bolbol jyhen derzaavanuudai doogovoriiji tahara tataba, Germaani ba Itaali bolbol versaalьska doogovoriiji tahara tataba. Bejedee garaa syløø bolgoxiin tulada, ede gurban gyrenyyd bulta Liige naacahaa garhan baina.

Şine imperialiis dain xadaa faakt boloo.

Manai sagta, eldeb tyrelei doogovornuudiiji toondo abangyi, obşçeestvenne hanaliiji toondo abangyi, negendoro genzehee multaraza garxa ba dainda sexe dugtaşan oroxonь tiimeş belen bişe daa. Byrzyaazna poliitiguudta ene xadaa, jahala haitar medeeze baina. Ene xadaa, myn baha faşiis zonxilogşodtoşji medeeze baina. Iimehee, faşiis zonxilogşod bolbol dainda dugtaşan orxohoo urid, medeeze johoor obşçeestvenne hanaliiji obrabootolxo, tailbarilan xelexede, tereeniiji tøøriyylxe, tereeniiji mexelexe geze şiidhen baixa jym.

Germaaniiin ba Itaaliiin seregei bloog xadaa jevroopodo Aangli ba Fraanciin intereesyydiiji esergyysene gy? Xairaliit, jamar ene bloog geeşeb! „Manaida" jamarş seregei bloog ygeil.

„Manaida" oroidoo-miil gomodolgyixen „Beerlin—Riim oosь" gy, tailbarilan xelexede, oosiiin tuşaa zarim xedii geometriiçeske foormula xa jym. **(Enieeden).**

Germaani, Itaali ba Japoonoi seregei bloog, Daalьna Vostoogto AXŞ, Aangli ba Fraanciin intereesyydiiji esergyysene gy? Oroidoo tiime bişe! „Manaida" jamarş seregei bloog ygeil. „Manaida oroidoo-miil gomodolgyixen Beerlin—Riim—Tokioo treygoolьnig" gy, tailbarilan xelexede, geomeetrieer zaaxan daşuurahan jabadal xa jym—gedeg. **(Niitiin enieeden).**

Dain xadaa Aangli, Fraanca, AXŞ-ai intereesyydiiji esergyysene gy? Eeltei daa! „Bidener" ede gyrenyydte esergyy bişe, xarin Kominteernde esergyy dai jabuulnabdi. Xerbee etigeegyi haa, Itaali, Germaani ba Japoonoi xoorondo batalagdahan „antikominteernovske paakt" unşagtii.

Gospodaanuud agreessornyyd bolbol iigeze obşçeestvenne hanaliiji obrabootolxiiji hanahan baina, teed byxii ene bag ymedxehen molxi bydyylig naadaniinь sagaan ütahaar ojootoi baihiijinь oilgozo jadaxaarş bişe baina, uşaranь xadaa Kominteerniin oçaaguudiiji Mongoloi tala gubiaar, Abissiiniiin xadanuudaar, ispaanska Marookkiin xyndii talganuudaar bedirexe geeşe enieedtei baina. **(Enieeden).**

Gebeş, dain bolbol guilgada oroxogyi baina. Tereeniiji jamarş xuşaltaar xalxalaza bolxogyi. Uşaranь xadaa, Japoon

(Yrgelzelelenь 2-doxi niuurta)

Nyxer STAALINAI doklaadai yrgelzelel

bolbol ene sag soo, Xitadai aixabtar jixe territooriijinь buliaan abhan, ba Itaali bolbol—Abissiniiiji, Germaani bolbol—Aavstriiji ba Sydeetske ooblastiiiji, Germaani Itaali xojor sugtaa—Ispaaniiiji buliaan abhan,—ede bygede xadaa agressiivne bişe gyrenyydei intereesyydte zyriyy jabaza baihan, tere faaktiiji jamarş „oosьnuudaar", „treygoolьniguudaar" ba „antikominteernovske paaktnuudaar" xaixalaza boloşogyi baina. Dain—dain şigeeree, agreessornyydei seregei bloog—seregei bloog şigeeree, tiin agreessornyyd—agreessornyyd şigeeree ylehen baina.

Şine imperialiis dainai xarakteerne çertaanь xadaa, tere bolbol yşөө bygedenlitiin, delxein dain boloogyi baihanda baina. Dainiiji xadaa gyrenyyd—agreessornyyd, agressiivne bişe gyrenyydei, xamagai tyryyn Aangli, Fraanca, AXŞ-ai intereesyydiiji alibolxoor xahan gazaaşalan, jabuulza baina, tiin hyylşiinxinь agreessornyydte buultiiji xoino xoinohoonь ygeze, gedergee şarxaaza ba suxariza baina.

Iimiin uşarhaa, agressiivne bişe gyrenyydei sçoodoor, edeenei zyghөө otpoor ygexiin jamarş hedelgenyydgyigөөr ba yngerxedөө, zarim xedii xamhalsalgaar delxeiji ba vlijaaniiin sfeerenyydiiji nemeleer daxin xubaalga manai niyden deere bolzo baina.

Ajagyi baina, gebeş faakf myn.

Şine imperialiis dainai tiime yrөөhen taliin ba zigtei xaraakteriiji jyygeer tailbarilxab?

Aixabtar jixe argabaidalnuudtai baihan agressiivne bişe gyrenyyd bolbol agreessornyydei tuhada, өөhediingөө poziicanuudhaa ba өөhediingөө ujalganuudhaa tiime belexeneer ba otpoorgyigөөr arsahan jabadal jaagaad uşarza bolxo baigaab?

Ene bolbol agressiivne bişe gyrenyydei hula baihaar tailbarilagdana bişe gy?

Tiime bişenь iabtal, agressiivne bişe demokratiiçeska gyrenyyd, xamta deeree, ekonomiiçeskaşji ba myn seregeişji talaaraa faşiis gyrenyydhee ylyy xysetei baihanь arsaltagyi.

Tiigebel, agreessornyydte ede gyrenyydei sistematiiçeska buultanuudiiji jyygeer tailbarilxab?

Xerbee agressiivne bişe gyrenyydei dainda oroo haanь, tiin dain bolbol delxein xaraakter abaa haanь, yydxegden garza bolxo baihan revoliyyciin urda, zişeelxede, aihanai mederelөөr eneçniiji tailbarilza bolxo hen baigaa. Zygөөr, byrzyaazna poliitiguud bolbol delxein negedexi imperialiis dain xadaa egeel jixenyyd oronuudai negende revoliyyciin ilaltiiji ygөө hen geze mededeg baina. Tedener xadaa, delxein xojordoxi imperialiis dain bolbol myn tereşelen nege gy, ali xede xeden oronuudta revoliyyciin ilaltada asaraza bolxo baina geze aidag baina.

Gebeş, ene bolbol ton gansaş bişe ba yngerxedөө, glaavnaş şaltagaan bişe. Glaavna şaltagaaniinь xadaa, kollektiivne ajuulgyin poliitikahaa, agreessornyydte kollektiivne otpoor ygelgiin poliitikahaa olonxi agressiivne bişe gyrenyydei ba xamagai tyryyn Aangliiin ba Fraanciin arsahan jabadalda, xamaaralsaxagyin poziicada, „neitraliteedei" poziicada tedenerei şilzen orohon jabadalda baina.

Xamaaralsaxagyin poliitikiiji formaalьna iimeer xarakterizovaalza bolxo hen baina: „Oron byxen agreessornyydhee hanaxa zergeeree ba şadaxa zergeeree bejee arşalag, manai xereg xazuu taladanь, bidener bolbol agreessornyydteişji ba tedenerei zeertvenyydteişji naimaataldaxa bainabdi". Gebeş haa, xamaaralsaxagyin poliitika bolbol xereg deeree, agreessiiіe xamhalsaxa, dainiiji hyzereexe,—tiime xadaa, tereeniiji delxein dain bolgoxo gehen udxatai. Xamaaralsaxagyin poliitikada xadaa,—өөhediingөө xara xereg jabuulxadanь agreessornyydte haad xexegyi, xelebel, Xitadtai, Soveed Sojuuztai haa byriş deere, dainda oroxo jabadaldanь Japoondo haad xexegyi, xelebel, jevropeiske xeregyyd soo busaiduulxa ba Soveed Sojuuztai dainda oroxo jabadaldanь Germaanida haad xexegyi, dainda xabaadagşad bygediiji dainai namag soo gynzegligөөr busaiduulxa, eneendenь tedeneriiji hemeexeneer urmaşuulxa, beje bejee huladuulxiin ba tamirduulxiin argabaidal tedenerte ygexe, tiigeed hyyleerenь, tedenerei xysed hularaad baixadanь,—sceene deere garza, şine xysenyydeer vestypaalxa, zygөөr, „miirei intereesyydte" vestypaalxa, ba dainai hularahan xabaadagşadta өөriingөө ysloovinuudiiji diktovaalxa—gehen ermelzelge, xysel nebterengi baixa jym.

Ximdaş ba ajataiji!

Zişeelxede, Japooniiji abja. Xolto Xitadta Japoonoi dobtolon orolgiin exilexehee urdateenь byxii francuuzska ba angliiska vlijaatelьna gazeedyyd bolbol Xitadai huia tuxai, tereenei esergyyseze şadaxa şadabarigyin tuxai, Japoon bolbol aarmiaaraa xojor-gurban hara soo Xitadiiji medeldee oruulza şadaxa tuxai şanga şangaar xaşxaraldahanь xarakteerne baina. Hyyleerenь, jevropeiske - amerikaanska poliitiguud xadaa xyliteedeg ba azaglan xaradag bolhon baigaa. Byri hyyleerenь, Japoon bolbol seregeigee jabuulganuudiiji delgeryylxedenь, tereende Xitaddaxi xariiin kapitaalai zyrxen Şanxaiji buuza ygөө, Urda Xitadta monopoolьno angliiska vlijaaniiin gulamta Kantooniiji buuza ygөө, Xainaaniiji buuza ygөө, Gonkoongiiji xyrieelyylee. Ede bygede xadaa, saaşaa dainda şurgan oro, tiin tende xaruuzamai geze: agreessoriiji urmaşuulhan jabadalda ton adli baihaniinь ynen bişe aal.

Ali, zişeelxede, Germaaniiiji abja. Aavstriiin bejee daanxaiji arşalaxa gehen ujalganuudai baihaar baitar, tereeniiji Germaanida buuza ygөө, Sydeetske ooblastiiiji buuza ygөө, byxii ba aliibyxii ujalganuudiiji ebdeed, Çexoslovaakiiji ezegyi orxin xajaa, tiin hyyleerenь, neemecyydiiji saaşanь vostoog teeşe tyixize, tedenerte belexen olzo olgoxiiji naiduulza, taanar bolьşeviigyydtei dainiiji le emxilegiii, tiigeed saaşaa baran hainaar jabaxa—geze tuxiran xeleze, „Orodoi aarmiiin hula" tuxai, „orodoi aviaaciin zadagairal" tuxai, Soveed Sojuuz dotor „zuramgyi baidal" tuxai xeblelde xaşxaraagaar xuuradag bolhon baina. Ene xadaa, agreessoriiji tuxiran tylxihen ba urmaşuulhan jabadalda bahal adli baina geze medeerexe xeregtei.

Soveed Ukraiina tuşaa aanglo—francuuzska ba xoitoamerikaanska preessiin yrgehen şuujaan xarakteerne baina. Ene preessiin deejatelьnyyd xadaa, neemecyyd bolbol Soveed Ukraiina teeşe oşozo jabana, tedener bolbol mynөө gartaa, 700 mianga toiron aradzontoi Karpaatska Ukraiina gedegtei bolbo, neemecyyd bolbol 30 millioonhoo olon aradzontoi Soveed Ukraiiniiji ene onoi xabarhaa saaşa bişe Karpaatska Ukraiina gedegte negedyylxenь geze hөөldeterөө xaşxaraldahan baina. Ene hezegtei şuujaanь xadaa Germaaniiiji esergyysyylen Soveed Sojuuzai uur suxaliiji bodxoxo, atmosfeeriiji xoroto bolgoxo ba xaragdaza baigaa yndehegyigөөr Germaanitai konfliikt provocirovalxa zoriigotoi baihanda adli baixa jym.

Zygөөr, zaaniiji, tailbarilan xelxede, Soveed Ukraiiniiji, koziaabkada, tailbarilan xelexede Karpaatska Ukraiina gedegte negedyylxiiji meçtaaldag ybeşteinyyd Germaanida baizaş bolxo jym. Tiin, xerbee tende tiime tenegyydei ynexөөrөө baigaa haanь, tiime ybeşteinyydiiji nomgodxoxo zailaşagyi şuxala tootoi samsanuud manai oron soo oldoxo baihanda hezegleltegyi baina. (Aplodismeentnyydei orjolol). Gebeş, xerbee ybeşteinyydiiji xolo abza xajaad, normaalьna xynyydte xandaxa boloo haa, Soveed Ukraiiniiji Karpaatska Ukraiina gedegte negedyylxe tuxai serьjooznoor xelexenь enieedhetei ba uimar jabadal baihaniinь eli todo bişe aal? Hanaadş yzegtii daa. Koziaavka bolbol zaanda jireze, taşaagaa tulaad xelebe: „Eex şi, xyixerni, namda jaagaaş xairatai geeşebşi daa... şi pomeeşçigyydgyi, kapitaliistnuudgyi, nacionaalьna darlaltagyi, faşiis zonxilogşodşgyi azabainaş,—eneş jamar azabaidal geeşeb... şamai xaraad baixadaa azaglangyi argamgyl, namtai negedexehee bişe, şamda abaraxa abaralga ygeil daa... (Bygediin enieeden). Teed jaaxab daa, tiimel haa tiimel beze, өөriingөө jixe bişe territooriiiji minii zaxagyi territoorido negedyylxiişni şamda zybşөөneb..." (Bygediin enieeden ba aplodismeentnyyd).

Jevroopiin ba AXŞ-ai preessiin zarim xedii poliitiguud ba deejatelьnyyd bolbol „Soveed Ukraiina teeşe poxoodiiji xylieelgedee teseze jadaad, xamaaralsaxagyin poliitikiin ynexөөr dalda jyymiijinь өөhedөө razoblaçaalan exileze baihaniinь yşөө ylemze xarakteerne baina. Neemecyyd xadaa tedenei „uramiinь xuxalzarxioo", jaaxadaab gexede, saaşaa vostoog xudar, Soveed Sojuuziiji esergyysen dabşaxiin orondo, tedener baruun teeşee erjeldehen ba өөrtөө kolooninuudiiji erize baina geze tedener sexe xeledeg ba sagaan deegyyr xaraar bişedeg baina. Soveed Sojuuztai dainiiji exilexe gehen ujalgiinь tylөө sen bolgozo, neemecyydte Çexoslovaakiiin raioonuudiiji ygehen baigaa, teed neemecyydenь tedeneree xaişa negeteişe saaşanь elьgeegeed, veekselieeree tylexehөө mynөө arsaza baina geze hanaxaar bolno.

Bi bolbol xamaaralsaxagyin poliitika tuşaa moraliziirovalxiin tulada, izmeene tuxai, predaatelьstvo tuxai xelexe g. m. jabadalhaa xolo bainab. Xyntyreltenei moraaliiiji mederedeggyi xynyydte moraalь unşaxa boloo haa, genen xongor jabadal bolno. Xuuşanai, xaluun şuluu dolioohon byrzyaazna diplomaaduudai xeledegeer, poliitika bolbol poliitika geeşe. Gebeş haa, xamaaralsaxagyin poliitikiin talabarigşadaar exilegdehen, jixe ba ajuultai poliitiiçeske naadan bolbol tedenerte serьjoozno buruutan unalgaar dyyreze bolxo baina geze azaglalta xexe zailaşagyi şuxala.

Mynөө gospoodstvolozo baigaa xamaaralsaxagyin poliitikiin bodoto niuuranь iime baina.

Kapitaliis oronuuddaxi poliitiiçeske orşombaidal iime baina.

III. Soveed sojuuz ba kapitaliis oronuud

Dain bolbol oronuudai xoorondoxi xarilsaanuudta şine orşom baidal baiguulhan baina. Dain bolbol ede xarilsaanuudta trevoogiin ba etigexegyi jabadalai atmosfeere oruulba. Dain bolbol dainai hyyleerxi miirne reziimei yndehe huurinuudiiji hyidxeze ba ulasxoorondiin erxiin elementaarna oilgosiiji xymeriyyleed, ulasxoorondiin doogovornuudai ba ujalganuudai yne senteijinь asuudal doro tabihan baina. Paciiiizm ba buu zebseg xuriaalgiin projeektnyyd xuursag soo xydөөlyylegdeşenxel baiba. Tedeenei huurinuudiiji zebseglelgiin xaluuralga ezelee. Bultadaa, bagahaa jixenyyd xyrter gyrenyyd, tereen soonь ba xamagai tyryyn, xamaaralsaxagyin poliitikiiji jabuulagşa gyrenyyd, zebsegleze orohon baina. Agreessornyydte buuhan miyynxenske buultanuud ba miyynxenske soglaşeeni bolbol „miir zoxioolgiin" şine eerede exi tabiba gehen şingieer xelsedeg toholig reeçьnyydte xenş etigexee bolioo. Busadhaa baga bişeer өөhediingөө zebseglelgiiji şangadxaza orohon Aangli ba Fraanca, miyynxenske soglaşeeniiin ede xabaadagşad bolbol өөhedөө bahal eneendee etigenegyi.

SSSR bolbol ede hyrte sobiitinuudai xazuugaaranь garza şadaxagyi baihanь oilgostoi baina. Delxein xaana negetee tusxaita ugluuda agreessornyydeer exilegdehen jamarş haa, byri jixebişexenş haa, dain bolbol miirte duratai oronuudta ajuul bolxo baihanь hezeggyi. Tiihee tiiteree, Aazi, Aafrika, Jevroopiin 500 millioonhoo olon aradzoniiji өөriingөө orbiiitada tatan oruulza yrdiөөd baigaa şine imperialiis dain bolbol serьjoozno ajuul bolxo baina. Eneen deerehee, manai oron bolbol miiriiji saxin bailgaxiin poliitikiiji xelberişegyi jabuulxatajaa xamta, manai Ulaan Aarmiiin, manai Uhan-Seregei Ulaan Floodoi bojevoi belen bailgiijinь şangadxaxa talaar ton serьjoozno xydelmeri yrgenөөr delgeryylhen baina.

Eneentei xamta, өөriingөө ulasxoorondiin poziicanuudiiji byxezyylxiin intereesyydte Soveed Sojuuz bolbol myn zarim xedii busad alxamuudiiji uridşelen xexe geze şiidhen baigaa. 1934 onoi eseste, manai oron bolbol Liige naaciin hula baihaar baitar, tere xadaa jyynş haa, agreessornyydiiji [...] laçaalxiin huuri geeşe geze ba dainiiji yydxen tailaxa [...] liiji toormozloxo şadaltai, miirei zarim xedii, hulaşji haa [...] rymeentenь geeşe gehenhee barimtalan, Liige naacada [...] baina. Soveed Sojuuz bolbol iime trevoozno sagta, Liige[...] ca bolxo, tiimeşji hula ulasxoorondiin organizaaciiji xaixa[...] baiza boixogyi geze toolono. 1935 onoi maida, agreess[...] dei zyghөө bolzo magad dobtolgiiji esergyysehen, x[...] tuhalalsaxiin doogovor Fraanca Soveed Sojuuz xojorol [...] rondo batalagdahan baigaa. Negemyhen eneentei adlişuu [...] govor Çexoslovaakitai batalagdahan baigaa. 1936 onoi [...] da Soveed Sojuuz bolbol Mongoloi aradai Respyyblike[...] rilsan tuhalalsaxa tuxai doogovor batalaa hen. 1937 onoi [...] gustda Soveed Sojuuz Xitad respyyblike xojoroi xoo[...] xarilsan dobtololsoxogyin tuxai doogovor batalagdahan [...]

Ede berxeşeelte ulasxoorondiin ysloovinuud soo, S[...] Sojuuz bolbol miiriiji saxin bailgaxiin xeregiiji xamag[...] өөriingөө gadaadiin poliitikiiji jabuulhan baina.

Soveed Sojuuzai gadaadiin poliitika eli todo ba o[...] toi gebel:

1. Bidener bolbol miirei tylөө ba byxii oronuudtai [...] gei xolboonuudiiji byxezyylxiin tylөө bainabdi, ede oro[...] bolbol Soveed Sojuuztai myn tiimel xarilsaanuudiiji [...] baixiinь zergeer, edener bolbol manai oronoi intere[...] diiji ebdexiin hedelge xexegyinь zergeer, bidener ene p[...] deere bainabdi, baixaşjibdi.

2. Bidener bolbol SSSR-tei niite granicatai baigaa [...] xyrşe oronuudtajaa miirne, xani dyte ba hain xyrşe bail[...] xarilsaanuudai tylөө bainabdi, ede oronuud xadaa Soveed [...] juuztai myn tiimel xarilsaanuudiiji bariza baixiinь zergeer [...] dener xadaa Soveed gyrenei xilenyydei oiroo xyrteşegyij[...] byrin byten baixiin intereesyydiiji sexeer gy, ali da[...] ebdexiin hedelge xexegyinь zergeer, ene poziica deeree [...] nabdi, baixaşjibdi.

3. Bidener bolbol agreessiin zeertvenyyd bolhon өөhediingөө exe oronoi zaviisima bişiin tylөө temesehen duudiiji demzexiin tylөө bainabdi.

4. Bidener bolbol agreessornyydei zyghөө zanaltan[...] haa ainagyibdi, soveed xilenyydei oiroo xyrteşegyiji ebde[...] hedehen, dainiiji yydxegşedei soxiltodo dabxar soxiltoor riuusaxaar belen bainabdi.

Soveed Sojuuzai gadaadiin poliitika iime baina.

(Nerjeme udaan aplodismeentnyyd)

Өөriingөө gadaadiin poliitikada Soveed Sojuuz bo[...] tulguurilaxanь xadaa:

1. Өөriingөө urgaza baigaa azaxiin, poliitiiçeske ba k[...] tyyrne xyse şadalda;

2. Manai soveed oovşçestviin moraalьna-poliitiiçeske diinstvodo;

3. Manai oronoi araduudai ebte xani barisaada;

4. Өөriingөө Ulaan Aarmida ba Uhan-Seregei U[...] Floodto;

5. Өөriingөө miirne poliitikada;

6. Miiriiji saxin bailgaxa jabadalda kroovno zaintere[...] vanno baigaa, byxii oronoi azalşadai moraalьna demzelg[...]

7. Miiriiji ebdexe jabadalda, ali negen şaltagaanuu[...] zainteresoovana bişe baigaa tede oronuudai amagalan hain doldo.

Gadaadiin poliitikiin talaar paartiiin, zoriigonuud:

1. Miirei ba byxii oronuudtai xeregei xolboonuudiiji [...] xezyylxiin poliitikiiji myn xoinogşodoo jabuulxa;

2. Naribşalaliiji saxixa ba xaluuniiji busadai garaar xan abza dadahan, dainai provokaatornuudta manai oro[...] konfliiktda tatan oruulgaxagyi;

3. Manai Ulaan Aarmiiin ba Uhan-Seregei Ulaan Fl[...] doi bojevoi xyse şadaliiji byxii xemzeegeerenь byxezyyl[...]

4. Araduudai xoorondoxi miirte ba ebte xani barisa[...] zainteresoovanno, byxii oronuudai azalşadtai ebte xani baris[...] gai ulasxoorondiin xolbooji byxe bolgoxo.

II
SOVEED SOJUUZAI DOTOODIIN BAIDAL

Manai oronoi dotoodiin baidalda orojo.

Soveed Sojuuzai dotoodiin baidalai talaar xaraxada, otçoodno yje bolbol oronoi byxii aradai azaxiin debzeltiin, kyltyyriin urgaltiin, poliitiiçeske xyseşadalai byxezelgiin kartiina yzyylne. Otçoodno yje soo aradai azaxiin xygzeltiin talaar ylemze jixe şuxala rezylьtaadanь xadaa şine, mynөөsagai teexnikiin yndehe huuri deere promiişlennostiiin ba gazartariaalangai rekonstryykciin tygesxel bolno geze mederexe xeregtei. Geegdengi teexniketei xuuşanai zavooduud ba urdanaiнь oboruudovanitai xuuşanai tariaaşan azaxiinuud manaida byri ygei gy, ali ygei şaxuu bolonxoi baina. Manai promiişlennostiiin ba gazartariaalangai yndehe huurinь mynөө şine, mynөөsagai teexnike bolno. Yiledberiiin teexnikiin talaar xaraxada, promiişlennostiiin ba gazartariaalangai şine teexnikeer haitar zebseglegdehenei talaar xaraxada, manai oron bolbol jamarş haa ondoo orontoi sasuulabal ylemze jixe tyryy oron bolno geze xetergeltegyi xelexede bolno, busad gyrenyydte xuuşan oboruudovaninь yiledberide xyl deeree araixan togtozo ba şine teexnikiiji nebteryylxe xeregiiji toormozlozo baixa jym.

Oronoi obşçeestvenne-poliitiiçeske xygzeltiin talaar, otçoodno yje sooxi ylemze jixe şuxala dailan abalganь xadaa eksploataatorska anginuudai ylegdelnyydiiji eseslen likvidaacalga, xydelmerişedei, tariaaşadai ba inteiligeenciin nege niite azalai froontdo niagtazaral, soveed oobşçestviin moraalьna-poliitiiçeske jediinstviin byxezelge, manai oronoi araduudai ebte xani barisaagai byxezelge ba, ede bygediin rezylьta[...] bolxodoo,—oronoi poliitiiçeske azabaidalai xysed demokra[...] zaacalga, şine konstituuca baiguulga bolno geze medere[...] xeregtei. Manai konstituuca xadaa delxei deere ylemze j[...] demokratiiçeske myn baihiijinь, tiin SSSR-ei Verxoovno S[...] veedte, tereşelen myn sojuuzna respyyblikenyydei Verxoov[...] Soveedyydte hungaltanuudai rezylьtaaduudanь—ylemze j[...] pokazaatelьna baihiijinь xenş arsaza şadaxagyi baina.

Ede bygediin itoogto, bidener bolbol dotoodiin baida[...] xysed togtuuritai ba delxei deerexi jamarş haa praviitelь[...] viin ataarxaza bolmoor, oron dotoroo zasagai tiime byxez[...] tei bolhon bainabdi.

Manai oronoi ekonomiiçeska ba poliitiiçeske baidalai kon[...] reetne barimtanuudiiji xaraza yzeje.

1. Promiişlennostiiin ba xydөө azaxiin saaşa[...] xi debzelte

a) Promiişlennostь. Otçoodno yje soo, manai promi[...] lennostiiin xydelөөn bolbol xelberişegyi debzeltiin kartiin[...] yzyylne. Ene debzelte xadaa jyrenxiidenь produukciin gans[...] xan Ie urgaltiiji bişe, myn xamagai tyryyn,—socialiis promi[...] lennostiiin halbaraltiiji, nege talahaa, çaastna promiişlennosti[...] xosoroltiiji, nygөө talahaa, xaruulna.

Tusxaita tabliicanь ene baina:

1934—1938 ONUUDAI TORŞO SOO SSSR-ei PROMIIŞLENNOSTIIIN URGALTA

	1933 on	1934 on	1935 on	1936 on	1937 on	1938 on	Urda teexi ziltei proceenteer sasuulal: 1934 on	1935 on	1936 on	1937 on	1938 on	1938 onoixiiji 1933 onoixi[...] proc. sasuulbal
	(1926—1927 onuudai sengeer millioon tyxerigөөr)											
Byxii produukcanь	42030	50477	62137	80929	90166	100375	120,1	123,1	130,2	111,4	111,3	238,8
Tereen soonь:												
Socialiis promiişlennostь	42002	50443	62114	80898	90138	100349	120,1	123,1	130,2	111,4	111,3	238,9
Çaastna promiişlennostь	28	34	23	31	28	26	121,4	67,6	134,8	90,3	92,9	92,9
	Proceenteer											
Byxii produukcanь	100	100	100	100	100	100						
Tereenь soonь:												
Socialiis promiişlennostь	99,93	99,93	99,96	99,96	99,97	99,97						
Çaastna promiişlennostь	0,07	0,07	0,04	0,04	0,03	0,03						

Ene tabliicahaa xaragdaxanь xadaa, manai promiişlennostь bolbol otçoodno yje soo xojor daxinhaa ylyy urgahan ba tiixe zuura, produukciin byxii urgaltanь socialiis produukciin sçoodoor jabahan baina.

Ene tabliicahaa xaragdaxanь xadaa, saaşaa, socialiis sisteeme bolbol SSSR-ei promiişlennostiiin ton gansal sisteemenь myn bolno.

Ene tabliicahaa xaragdaxanь xadaa, esestee, çaastna promiişlennostiiin eseslen xosorolgonь faakt myn bolzo, eneeniiji mynөө hoxorşji xynyyd arsaza şadaxagyi baina.

Çaastna promiişlennostiiin xosorolgiiji slyçaina geze toolozo bolxogyi. Xamagai tyryyn, azaxiin socialiis sisteeme bolbol kapitaliis sisteemetei sasuulbal, deede sisteeme myn bo[...] xo baihan deereheenь, çaastna promiişlennostь xosorhon b[...] na. Xojordoxioor, azaxiin socialiis sisteeme bolbol nege x[...] dii zil soo byxii manai socialiis promiişlennostiiiji şine, m[...] nөөsagai texniiçeske baaza deere şineer oboruudovalxiin a[...] manda ygehen, eneen deerehee, çaastna promiişlennostь x[...] sorhon baina. Iime argiiji azaxiin kapitaliis sisteeme bolb[...] ygedeggyi ba ygezeşji şadaxagyi baina. Ene xadaa faakt m[...] gebel, yiledberiiin teexnikiin talaar xaraxada, promiişlen[...] yiledberiiiji şine teexnikeer haitar zebseglegdelgiin objoom[...] talaar xaraxada, manai promiişlennostь bolbol delxei dee[...] negedexi huurida baina.

(Yrgelzelelenь udaadaxi noomerto garxa)

BK(b)P-iin XVIII SJEEZD

(REDAKCIOONNO KOMIISSAHAA)

Biylleteeninyydiiji, stenografiiçeske otçoodiiji, za-doklaaduud ba ygenyydiiji, BK(b)P-iin XVIII Sjeez-rezoliyycenyyd ba busad materiaalnuudai sboorni-liiji gansal sjeezdiin redakcioonno komiissiin zyb-elteigeer xebleze bolxo baina.

BK(b)P-iin XVIII sjeezd deere

(Maartiin 11-nei ygleenei ba ydeşiin zasedaaninuud)

Sjeezdiin ygleenei zasedaaniiiji nyxer A.A. Ždaa-neebe.

Centraalьna revizioonno komiissiin otçoodno doklaad nь tula nyxer Vladiimirskide yge ygtebe.

eerenь, Kommuniis internacionaalai gyisedxexe ko-dte BK(b) P-iin delegaaciin otçoodno doklaadiiji r Manyiilьski xebe.

Nyxer Manyiilьski bolbol ulasxoorondiin kommuniis eenei baidalda, delxein proletariaadai antifaşiis eenei urgaltada, zarim kompaartinuudai xydelme-logtozo, todoor xelebe.

Nyxer Manyiilьskiin doklaadaar sjeezdiin zasedaani be.

Ydeşiin zasedaani deere nyxer Staalin, Vladiimirs-Manyiilьski gegşedei doklaaduud tuşaa preeninyyd e. Nyxer Şçerbakoov (Moskvaa), Jysyypov (Yzbekis-Kyznecoov (Leeningraad), Zadiooçenko (Dnepro-vsk), ba busad vestypaalhan baina.

* * *

Maartiin 11-nei zasedaaninuud tuxai todorxoi otçood gazeedei udaadaxi noomerto tomilogdoxo. (TASS).

VIII sjeezdiin neremzete reis

divostoog, maartiin Myneeder, daalьnovos-ledokoolьno floodoi n ledokool „L. Kaga-"paartiiin XVIII Sjeezdiin ete reisee dyyrgebe. Xe-e berxeşeelnyydei bai-btei nigta kollektiiv bol-miangan miilь gazarta ledokooloo xojor okeaan deegyyr hete zoloodon abaa-şaa. Byxii zamdaa, ledokool bolbol Adeen ba Singapyyr poortnuudta miil xojor daxin oroo.

Syydniin jirexede, Vladivoos-toogoi poort deere goorodoi azal-şad suglaraa. Ende olonzontoi miiting bolhon baina. (TASS).

ZDIIJI YILEDBERIIIN YNDER BYTEESEER UGTABA

-Ydiin PVZ-oi kyzneeç-iin staxaanovcuud—kyz-d bolbol BK(b) P-iin eezdiiji yiledberiiin re-byteesiin pokazaatelь-gaar ugtaba. Žişeelxede, —komsomoolec nyx. v gegşe molotoboojec oleicev gegşetei xamta dee 100 xeheg kreic-vaaliguudiiji (togtoog-oormonь 18 xeheg bai-teen gargaxa geze ujalga ad, maartiin 9-de smee-tyryyşiin xaxad çaas Rybcoov bolbol 9 xe-liguudiiji byteen garga-ad smeeniingee noor-yrgehen baina. Nyx. bolbol 30 minuutiin o xydelmerileed baixa-yxerig zaarabotna xyle-Gadana, zaluu kyz-x. Rybcoov bolbol xyn-tagaanaar xydelmerihee ad haatahan bolboşji, soogoo 55 xeheg vaa-byteeze gargahan bai-

kyzneec nyx. Reyyt oboojec nyx. Obozoov-ed maartiin 9-de yde-ormiin talaar „Je. G.“ seeriin paroveozoi porşnevoi 11 xeheg skoobuudiiji byteen gargaxa baihan aad, 1 çaas 45 minuuta soo Reyyt bolbol 40 xeheg skoobuudiiji byteeze gargahan gy, ali smeeniingee yiledberiiin daalgabariiiji 363 proceent gyisedxehen baina. Nyx. Reyyt bolbol ene ydereigee smeenede 118 tyxerig zaarbotna xylehe abxa bolbo.

Kyzneec nyx. Samoiliin ba molotoboojec nyx. Çistooxin gegşed 5 çaas 15 minuutiin torşo soo smeeniingee noormiiji 372 proceent dyyrgee. Ene meteer kyzneec nyx. Rozkoov ba molotoboojec nyx. Sootnikov gegşed yiledberiiin byteesiin talaar hain pokazaatelьnuudiiji xaruulna.

— Bide bolbol bolьşeviistske paartiiin XVIII sjeezdede, manai zavoodoi partkoomoi sekretaarь,—sjeezdiin delegaad nyx. Martemьjaanov gegşetei damzuulan raportavaalxa erxe olxiin tylee sorevnovaalaabdi,eneenhee xoişo sorevnovaaniiin meetodiiji byri yrgeneer delgeryylxebdi —geze, kyzneecyyd medyylne.

B. Angaarov.

BK (в) P-iin XVIII sjeezd tuxai gadaadiin xeblelnyyd

SKANDINAAVSKA ORONUUD

Stokgoolьm, maartiin 11. Şveedske, norveezske ba daatska telegraafna aagenstvonuud bolbol BK (b) Paartiiin XVIII sjeezdiin neegdehen tuxai medeeselnyydiiji ysegelder toliloibod. Şveedske kommuniis gazeed „Niu daag“ bolbol sjeezdiin neegdehen tuxai todorxoigoor bişexe zuuraa, nyxer Staaliniiji xyndelehen, nerjeme udaan ovaaca bolhiiji temdeglene. „Ene ovaaca bolbol, gazeed bişene, voozdьdoo soveed aradai aguu jixeer inagladagai gaixamşag manifestaaca boloo“.

FRAANCA

Pariiz, maartiin 11. Tomonuud pariizska gazeedyyd bolbol BK(b)P-iinXVIII sjeezd deere nyxer Staalinai doklaad tuşaa Moskvaahaa abtahan telegraammanuudiiji toliloibod. „Soveed Sojuuzai gadaada poliitiko jamarşxu bilaltada oronogyi“ geze temdeglegdene. SSSR xadaa miirei tylee ba byxii oronuudtai, xerbee ede oronuudai Soveed Sojuuztai iimel xariisaatajaa baigaa haanь, xolboogoo bexizyylxiin tylee baina geze xelegdehen, nyxer Staalinai doklaadai tere xubiiiji telegraamma soo citiirovalhan baina.

Gazeedyyd bolbol Soveed Ukraiina teeşe Germaaniiin anxaraliiji xanduulxiiji francuuzska ba angliiska poliitiguudai hededeg tuşaa Staalinai iroonioor xeleheniiji citiirovalana.

Pariiz, maartiin 11. Tomonuud francuuzska gazeedyyd —„Popiuuler,“ „Eevr“, „Figaroo,“ „Jumaniite“ ba busad bolbol BK (b) Paartiiin XVIII sjeezdiin neegdehen tuxai medeeselnyydiiji toliiono. Nyxed Staalin, Moolotov, Voroşiilov, Kaganooviç, Andreejev, Mikojaan, Kaliinin, Ždaanov, Xryşçoov gegşediiji sjeezdiin delegaaduudai ugtahan, nerjeme ugtalgiiji medeeselnyyd soogoo temdeglened.

„Eevr“ bolbol gurbadaxi tabanziiei plaanai gol zoriigonuudiiji bogonixonoor nairuulan bişene. „Figaroo“ bolbol hyylei ziinyydte debzyylegdehen, zaluuxan partiicuud sjeezdiin delegaaduudai dunda olon geze temdeglene.

„Jumaniite“ bolbol sjeezdiin tyryyşiin zasedaani tuxai otçood toliloxo zuuraa, nyxer Staalinai doklaadiiji tobşolon bişene. Gazeed bolbol nyxer Staalinai doklaadta iime garşag xene. „Ekonomiiçeska podjoom. Syleete arad eeriingee zol xubiiji baiguulana“. (TASS).

AANGLI

Loondon, maartiin 11. (TASS) „Nьjuus kroonikl“, „Deili telegraaf Eend moornig poost“, „Taims“ ba „Deili yorker“ gazeedyyd bolbol nyxer Staalinai doklaad tuxai medeeseliiji toliiono.

Myneeder Reiter bolbol nyxer Staalinai doklaadai teekstiiji gazeedyydte elьgeebe.

* * *

Loondon, maartiin 11. (TASS). Reiter bolbol BK (b) P-iin XVIII sjeezdiin neegdehen tuxai ba nyxer Staalinai doklaad tuxai medeeselnyydiiji raadioogoor xelebe.

Aagenstvo bolbol SSSR-ei miiriiji xysedeg tuxai ba dain sereg xegşedei soxiltiiji xojor dabxar soxiltoor xariuusaxaar tereenei belen baihan tuxai nyxer Staalinai ygiiji ilangajaa temdeglene. Aagenstvo bolbol soveed Ukraiiniiji Karpaatska Ukraiina gedegte niilyylxe tuxai ynexeeree hanadag, tiime tenegyydiiji nomogodxoxo xeregtei toonoi samsanuud SSSR-te oldoxo baina geze Staalinai xelehen ygiiji tusgaarlan bişene.

AMEERIKA

Nьju Ioork, maartiin 11. Assoşieeted preess ba Junaited preess bolbol BK (b) Paartiiin XVIII-daxi sjeezdiin neegdehen tuxai medeeseliiji byxii gazeedyydte elьgeebe. „Nьju-Ioork poost“ gazeed bolbol ene medeeseliiji tyryyşiingee poolosto iime garşagtaigaar toliiobo: „XVIII sjeezd deere nyxer Staalinda ovaaca“. „Seen“ gazeed iime garşag xebe. „Kommuniis paartiiin XVIII sjeezd bolbol Staaliniiji ovaacaar ugtaba“. (TASS).

POOLЬŞO

Varşaava, maartiin 11. (TASS). Poolьsko gazeed bolbol BK (b) Paartiiin XVIII sjeezdiin neegdehen tuxai ba sjeezdiin preziidiymei sostaav tuxai poolьsko telegraafna aagenstviin Moskvaahaa medeeseliiji toliiohon baina.

ÇEXO-SLOVAAKI

Praaga, maartiin 11. „Naroodni Praace“ („Azalai paartiiin“ oorgan), „Ledoovo noviine“ ba „Praager tageblaatt“ gazeedyyd bolbol sjeezdiin neegdehen tuxai TASS-iin medeeseliiji ba sjeezdiin zyblexe zyiinyyd tuxai Junaited preess aagenstviin informaaciiji toliloibod. (TASS).

BOLGAARI

Şoofi, maartiin 11. Byxii gazeedyyd bolbol BK (b) P-iin XVIII sjeezdiin neegdehen tuxai dooro zaagdahan medeeseliiji toliiobod: „Maartiin 10-nai yder Jixe Kreemlevske dvoreec soo Soveed Sojuuzai kommuniis paartiiin XVIII sjeezd neegdebe. Preziidiymde nyxer Staalinai yzegdexede, sjeezd bolbol nerjeme ovaacaar ugtaba. Sjeezdiin neelgede zoriuulagdahan, exilelgiin ygiiji Moolotov xelee. (TASS).

Paartiiin XVIII sjeezdiiji Maao Cze—Dyynei amarşalga

Xitadai kommuniis paartiiin Centraalьna Komiteed bolbol xitadai kompaartiiin ba byxii xitad aradai nerehee Byxesojuuzna kommuniis (bolьşeviigyydei) Paartiiin XVIII sjeezdede ba byxii delxein progressiivne xyntyreltenei voozdь nyxer Staalinda dylete bolьşeviig amarşalgiiji xyrgene. Paartiiin XVII sjeezdiin hyyleer, Soveed Sojuuzai araduud bolbol nyxer Staalinai ba Centraalьna Komiteedei xytelberi doro, ugaa jixenyyd ba yzegdeegyi ilaltanuudiiji tuilaa, delxein zurgaanai negen xubi deere syleegei ba zol zargalai socialiis oobşçestvo baiguulza, xynyydiiji xynei ekspioataacaigiiji xysed ygei xehen baina.

Gurbadaxi tabanziiei aguujixe plaan xadaa Soveed Sojuuziiji kommuniis oobşçestvo teeşe uragşanь dabxiuulxa baina, ene oobşçestvodo xyn byxen xadaa eehediingee şadabariiin zergeer xydelmeriiexe ba xeregleleigee zergeer abxa baina. Soveed Sojuuzda socialiis baiguulaltiin amzaltanuud xadaa byxii xyntyreltenei ilaltanuud, soveed aradai istoriiçeske ilalta, Maarks—Eengelьs—Leenin—Staalinai aguujixe hurgaalai ilalta ba nyxer Staalinai geniaalьna xytelberi doro marksiizm—leniniizmiin ilalta myn bolno.

Soveed arad bolbol gadaadiinşji ba dotoodiinşji daisanuudiiji ilahan baina. Soveed Sojuuz xadaa syleelelgiin zamiiji byxii delxeide gereltyydeg majaag bolon baina, ene xadaa busad araduudta zişee xaruulna ba byxii miirte duratanaar ba delxein antifaşiis xysenyydeer demzegdene. Japoonsko vaarvarnuudta esergyysen, syleelelgiin sviaşçeenne dainiiji jabuulza baihan, xitad arad bolbol SSSR-ei araduudtai egeel xaluun zyrxenei, ynen xani barisaanai medereleer dyyren baina. Xitad arad bolbol tanai zişeegeer jabana, tanai ooped deere hurana, ysed şanga temeseliiji jabuulna ba esesei ilaltiin tylee ton jixe xysee gargana. Bidener bolbol tanai aguu jixe oron xadaa istoorido yzegdeegyi ilaltanuudiiji tuilahandaal adaliaar yşee jixenyyd ilaltanuudiiji tuilaxa baihandanь etigelteibdi.

Paartiiin XVIII sjeezdede amzaltanuudiiji byxii zyrxenhee xysenebdi. Marksiizm—leniniizmiin tug—xyntyreltenei syleelelgiin siimvoliiji deeşenь yrgeje!

Nyxer Staalin mandag!

Soveed Sojuuzai Kommuniis paarti mandag!

Soveed ba xitad araduudai dryyzestvenne xariisaan mandag!

MAAO CZE—DУУN.

Moskvaa. BK (b) P-iin XVIII sjeezdede

Aangliiin kommuniis paartiiin Centraalьna Komiteed bolbol paartiiin byxii çleengyydei ba Aangliiin xydelmerişed ba tyryy xynyydei yrgen maassiin nerehee, angigyi kommuniis oobşçestviin zamdaxi istoriiçeske şine etaap bolxo, XVIII sjeezdiiji amarşalna. Kapitaliis gyrenyyd xadaa kriizisde ulam ulam gynzegiigeer orozo ba baganuud demokratiiçeske oronuudiiji predaalza, şine agressiivne dainiiji beledxeze, kriizishee garxiiji tyxieereze baixadanь, Soveed Sojuuz bolbol—Leenin—Staalinai paartiiin xytelberi doro jabaza, socialiis baiguulaltiin şinenyyd ilaltanuudai gurbadaxi tabanziiei plaaniiji bejelyylen delgeryylze baina.

Bidener bolbol tanai aguujixenyyd ilaltanuudta ba sjeezdiin batalxa şine plaanda taanartai xamta bajarlanabdi. Bidener bolbol faşiis agreesside esergyy temeselde taniiji xysed demzexebdi geze naiduulnabdi. Soveed Sojuuztai byxii delxein xydelmerişedei sojuuzda, bidener bolbol miirei bexi garaantiiji ba byxii delxei deere progreessiiji xaranabdi.

POLLIIT.

Loondonhoo.

Moskvaa. BK (b) P-iin XVIII sjeezdede

Fraanciin kommuniis paarti bolbol myneeder Moskvaada, delxei deerexi xydelmerişedei tyryyşiin respyyblikiin zyrxende, XVIII partiiina sjeezdiiji neexe, Leenin—Staalinai ilaltada bolьşeviig paartida dylete bajariiji ba simpaatiiin gynzegii medereliiji xyrgene.

Syleelegdehen aradai tolgoilzo baihan, bolьşeviigyydei paarti xadaa Soveed Sojuuziiji egeel demokratiiçeske, delxei deerexi zoltoi zargaltai socialiizmiin tyryyşiin oron bolgoo, eneenei enxe amagalan baidaliiji ba zol zargalainь zamiiji xysen tyges, ilagdaşagyi Ulaan Aarmi xamagaalna.

Byxii francuuzska aradai medereliiji xaruulhan, Fraanciin kommuniistnuud bolbol Byxesojuuzna Kommuniis (bolьşeviigyydei) paartiiiji, tereniiji yndehelegşe ba xytelberilegşiiji amarşalna, kommuniis paarti xadaa Soveedyydei oroniiji bygedeniitiin miirei oploot bolgoo, ene xadaa eeriingee abhan ujalganuudta xezee byxende ynen ba eneende byxii darlagdangi araduud xadaa syleegee, zaviisime bişe baixajaa ba miiriiji xamagaalxa baihandanь naidaza, hanal bodoloo byrin xanduulaad baina geze toolono.

Bolьşeviigyydei paarti ba nyxer Staalin mandag!

Xyntyreltenii̇ji zol zargalai azabaidalda asarza jabahan, Soveed Sojuuz mandag!

FRAANCIIN KOMMUNIIS PAARTIIIN CENTRAALЬNA KOMITEED.

Ioosif Staalinda, SSSR-ei Kompaartida

AXŞ-ai kommuniis paarti xadaa, byxii delxei deere ugaa jixe udxaşanartai, paartiiin XVIII sjeezdiin neegdehentei daşaramduulan, Leenin—Staalinai aguu jixe kommuniis paartida axadyygei xaluun bajariiji xyrgene.

Busad oronuudai araduud xadaa promiişlenno xaaosiin şiidxegdeşegyi probleemnyydeer ba maassova ylesxelengeer abirtaad baixa sagtanь, angiiin raabstviin byri zerlig meetodyydtelgeer, nacionaalьna menьşiinstvodo şiglyyihen byri xatuu şiryyn raasova ba nacionaalьna zoboolgotoigoor, delxein xojordoxi daiji yysxegşe şuhata vojeenne avantiuurnuudtai negen xamta, religioozno syleeji usadxalgataigaar, dunda veekiin bydyylig zerlig jabadalai erjilte xadaa ekonomiiçeske handaralgahaa abarxa receept bolgon debzyylegdeze baixa sagtanь, byxii xyn tyrelten xadaa SSSR-ei halbarza baigaa socialiis ekonoomikiiji xarangyi baixa arganьgyi. Socialiizmiin ekonomiiçeska ene gaixamşag ilaltanuud xadaa faşiis raabstvodo erid esergyygeer, demokratiiin ugaa jixe delgereigeer oobşçestviin alibaa angiiin xubaariigiiji eseslen usadxalgaar, goorod ba dereevniiin xoorondoxi zyrisel-giiji dabalgaar seelьske xyn zonoi azana haixan baidalai urgaltaar, raasovo xabşaltiiji ygeixelgeer, samoopredeleeniiin ba raavenstviin yndehe huuri deere byxii nacionaalьna menьşiinstvonyydei xysed syleegeer ydeşegdehen faaktiiji daldalza şadaxagyi baina. Byxii xynyydte religioozno syleeji garantiirovalhan ba anxa tyryyn amerikaanska konstituuciin yndehe huurida tabigdahan, hyyleeriinь francuuzska respyyblikiinxideer xegdehen, XVIII zuunziiei aguu jixe refoormnuudiiji anxa tyryyn xysed ba posleedovatelьna bejelyylegeer, ede ilaltanuud baha le ydeşegdene.

Soveed Sojuuzai planiirovalagdaza baigaa ekonoomika xadaa kapitaliis oronuudai ekonoomikiiji xyseze ba urdanь orozo baixadanь ilagdaşagyi socialiis gyren xadaa byxii delxei deere demokratiiiji xamagaalxa neiieed jixe şanga xysen boloo, eehediingee nacionaalьna zaviisime bişe baidalaa ba bygedeniitiin miiriiji saxixiiji xysegşe demokratiiçeske oronuudai byxii araduudai byri jixe naidamtai nyxeriinь boloo.

AXŞ-ai Kommuniis paartiiin Centraalьna Komiteed—Fooster (tyryylegşe), Braydeer (generaalьna sekretaarь)

ZURAG DEERE; BK(b)P-iin XVIII sjeezdiin neegdelgede zoriuulagdaza -Ydede bolhon miitingede xabaadagşad.

Partiiina azabaidal

KOMMUNIISTNUUD AVANGAARDNA ROOLЬ XARUULNA

N. Selengiinsk. (Manai sobkoorrhoo). Zargalantiin somonoi, Teelьmanei neremzete kolxoozoi dergedexi partiiina exin organizaaca (partkoomoi sekretaarь nyx. Danzaanov) bolbol kolxoozniguudai, staxaanovcuudai ba komsomoolьcuudai dunda politiiçeske xymyyzyylgiin xydelmeri hainaar jabuulhanaigaa aşaar, urgahan baina. Zişeelxede, 1938 onoi apreeliiin 1-de ene partorganizaaca xadaa 6 çleengyydtei, 4 kandidaaduudtai baigaa. Mynөө 13 çleengyyd, 11 kandidaaduud ba 8 soçyyvstvejeşçenyydtei boloo. 4 kommuniistnuudiinь „BK(b) P-iin istooriiin xuriaangii kyyrsiiji" samostojaatelьnaar yzeze baina. 9 kommuniistnuudanь kryzoogto jabaza huralsana. Gadana, paartiiin ustaaviiji yzexe kryzoog xydelmeriine. Ene kryzoogtonь 24 xyn huralsana.

Tus partiiina organizaaca bolbol brigaadanuud, feermenyyd ba byxii uçaastoguud deere 12 agitaatornuudiiji tomilhon baina. Ede agitaatornuudanь kolxoozniguudta gazeed, zurnaal unşaza ygedeg ba nyxed Moolotovoi, Zdaanovai doklaaduudai teezisyydtei taniisuulna. Gadana, hara byride staxaanovcuudai ba exenernyydei soveşçaani yngergeze, xydөө azaxiin arteeliiin staalinska ustaaviiji, tekyyşçe politiko, kylьtyyrne-saniitaarna baidal tuxaida ba jabaza baihan azalaigaa tuxai xelsedeg baina.

Ene partiiina organizaaca bolbol өөriingөө ynen rezeerv bolxo, komsomooloi xydelmeride jixe tuhalamza ygene. Partiiina suglaan deere, komsomooloi xydelmeriin otçood duuladag, konkreetne zaabari ygedeg ba komsomoolьsko suglaanuudtanь kommuniistnuud xabaadalsadag baina. Gadana, xydөө intelligeencetei xaluun barisaatai ba kaadriiji beledxexe xeregte jixexen anxaralaa tabina. Iimehee, kolxoozdoo 22 traktoriistnuudtai, 7 şoofernuudtai, 4 kombainioornuudtai, 18 bagşanartai, 6 kyzneectei, 4 vetfeeldşertei, 2 zooteexnigtei, 2 tookarьnuudtai, 2 vraaçnuudtai baixa jym. Dunda hurguulida 18 xyyged, deede hurguulida 2 xyn huraza baina. Ene kolxoozdo xamtadaa 97 specialiistnuud urgaza garhan baina.

Teelьmanai neremzete kolxoozoi kommuniistnuud bolbol azal deere avangaardna zişee xaruulna. Zişeelxede, Dampiilova X., Lubsaanova D. (staarşa haalişad) Badmiin S., Arьjaajev Daşa ba busad bolbol kolxoozoi erxim staxaanovcuud solotoi. Partiiina-politiiçeske xydelmeri yrgenөөr jabuulhanai, maassatai bata barisaatai baihanai rezylьtaadta, mal ysxeberiilingөө 1 938 onoi plaaniiji 107,7 proc. dyyrgee. (Eberte tomo malai plaaniiji 107, 6%) gaxai 143 % xoni jamaadai—107, 8%, moridoi— 103,3%)

Yngeregşe zilde 1 gaa gazarhaa, dunda zişeegeer, 14,5 ceentner tariaa xuriaaza abaa. Zarim uçaastoguudtaa 26-27 ceentner şeniice abtahan baina. Gadana, ene zilei xabarai tariigiin beledxel (yrehe xaalga, remoontololgo ba agroxemzeejabuulga g. m.) gyised şaxuu dyyrgegdee.

Cer. Dondukoov.

Irkyytske ba Çitiinske ooblastьnuudtai sorevnovaanida tyryy huuri ezele

ZURAG DEERE: Selengiin aimagai, Teelьmanei neremzete arteeliiin malazaliiji daagşa, BXAV-iin kandidaad nyxer Oçorzaapov G. B.

P. Mixailovoi foto.

TARILGADA HAINAAR BELEDXEBE

Xoriiin aimagai, Ydiin somonoi, Staalinai neremzete kolxooz (tyryylegşenь nyxer Cerenei Sonom) bolbol Byxesojuuzna Kommuniis paartiiin XVIII sjeezdiiji xabarai tarilgada zişeete hain beledxelteigeer ugtaba.

1939 onoi xabarai tarilgada 1202 ceentner yrehe xaaxa baihanaa, plaanaa 100 proc. dyyrgebe. 40 plyygyydiiji, 15 bornoinuudiiji, moridoi tonog zebsegyydiiji plaanaigaa johoor xysed remoontolhon ba moridoi tezeelde 450 ceentner ybehe ba 150 ceentner ovioos beledxehen baina.

Baha, kolxoozoigoo polevoi staaniiji kylьtyyrneer oboruudovalhan, 173 gektaar tariaalan deere saha togtoohon ba 70 terge navooz, 15 ceentner ynehe beledxee.

Ene kolxoozoi tyrexe malnuud xadaa 1939 ondo tezeel ba bairanuudaar byrin xangagdanxai. Ene kolxooz bolbol 1939 ondo byxii tyrelei 5980 tolgoi maltai bolzo, mal ysxeberilgiin gyrenei plaaniiji 100 proc. dyyrgehen baina.

Socialiis sorevnovaaniiiji yrgenөөr delgeryylhenei rezylьtaadta, yiledberiin ynder bytөөsiiji xaruuldag tyryy xynyyd—staxaanovcuud olon boloo. Zişeelxede, Maşaanov I. K. bolbol 1938 ondo staxaanovskaar xydelmerilze, 712 azalta ydernyydiiji, Cereenova Cemzid 600 azalta ydernyydiiji, Sunduujeva 653 azalta ydernyydiiji olhon baina. Nyxer Maşaanov bolbol azalta ydernyydtee 961 tyxerig mynge abhan baina.

Kolxoozoi tyryylegşe nyxer Cereenov bolbol kolxoozniguudaigaa azaliiji zybөөr organizovaalza şadahan deerehee, tarilgada beledxeliiji hainaar yngergehen baina.

B-Zabai

Viistavkede dostoino kandidaaduud

Zakaaminai aimagai kolxoozuud, feermenyyd ba kolxoozniguud xadaa 1939 ondo bolxo Byxesojuuzna xydөө azaxiin viistavkede xabaadalsaxa xyndete erxe olxiin tylөө beledxelei xydelmerinyydiiji jabuulza baina.

Aimag dotoronь xamtadaa 5 feermenyyd, 4 xonişod, 4 aduuşad ba 1 anguuşan—ede xadaa kolxoozniguudai xamtiin suglaan deere ba aimagai gyisedkoomoi preziidiym deere xelsegdeed, Byxesojuuzna xydөө azaxiin viistavkede xabaadalsaxa xyndete erxiiji edende olgoxiin zuurşalga xexiijinь, respyyblikaanska viistavkoomdo medyylge ygtehen baina.

Sanagiin somonoi, Staalinai neremzete kolxoozoi (tyryylegşenь oordento nyxer Gomboojev) aduu moridoi feerme xadaa aimag dotoroo erxim feerme myn. Tus feerme xadaa 1938 ondo byxii aduunai too tolgoiji 430 bolgoxo plaantai baihanaa, terenei 454 tolgoi bolgohon, eneen soohoo 80 gyydiiji tyryylxe plaantai aad, 81 gyydiiji tyryylze, tede unagadaa ton hainaar xaruuhalza abhan baina.

Tus kolxoozoi xonişon nyxer Badmaajeva gegşe 1938 ondo 66 tolgoi exe xonidhoo 99 tolgoi xurigadiiji abza, plaanaa 150 proceent dyyrgee. Nyxer Badmaajeva xadaa 1938 ondo 454 azalta ydernyydiiji olhon ba xoninoi azal deere ton ynder pokazaatelьnuudiiji xaruulza, erxim zergeer xydelmerilheneigөө tylөө kolxoozoi pravleeniiin zyghөө 4 daxin myngөөr ba 1 daxin xonioor şagnagdahan baina.

Utaata-Dalxain somonoi, „Ulaan Dalxai" kolxoozoi xoninoi feerme (feermiiji daagşanь nyxer Şagduurov) xadaa 1938 ondo xonidoo 626 tolgoi bolgoxo johotoi aad, terenee 698 tolgoi bolgozo, plaanaa 111 proceent dyyrgehen baina. Ene feerme xadaa 1937 on dotor 1209 tyxerigei ba 1938 ondo 2937 tyxerigei doxood kolxoozdoo ygehen baina.

Tus kolxoozoi xonişon nyxer Gomboojeva gegşe xoninoi azalda xydelmerilhөөr 4 zil boloo. Nyxer Gomboojeva xadaa 1938 ondo 63 xonidiiji tyryylze, tedeenhee 98 xurigadiiji abhan ba plaanaa 155 proc. dyyrgehen baigaa. Myn, өөriingөө zişeete hain xydelmeriiin tylөө kolxoozoi pravleeniiin zyghөө 5 udaa şagnal abhan baina. Ene kolxoozoi aduuşan nyxer D. D. Delgiirov gegşe aduunai azalda 4 zil soo xydelmerilxe zuuraa, zil byri ton hain pokazaatelьnuudiiji xaruuldag erxim aduuşa-staxaanovec myn. Nyxer Delgiirov xadaa өөriingөө erxim xydelmeriiin tylөө kolxoozoi pravleeniiin zyghөө 8 daxin myngөөr ba 2 daxin aduugaar şagnal abahan baina.

Ede staxaanovcuudai xydelmeriiin pokazaatelnuud xadaa viistavkiin ysloovido byrin xariuusaxa baina.

C. XEZENGIINSKI.

ZURAG DEERE: Bargaz[...] aimagai, Kaganooviçiin [...] remzete kolxoozoi tyryyl[...] —oordento nyxer G.D. De[...] nov.

Mixailovoi f[...]

OPERATIIVNA XYTEL[...] RIӨӨR XANGANAG[...]

Xoriiin aimagai tyryy xynyyd[...] menyyd, kolxoozuud bolbol B[...] juuzna xydөө azaxiin viistavke[...] baadalsaxiin xyndete erxe olxiin [...] ton erşemteigeer temeseze baina[...] nөө, aimagai viistavkoomdo, viist[...] xabaadalsaxa dura xyzel tuxai [...] dyylgenyyd tyryy xynyydhee, [...] feermenyyd ba kolxoozuudhaa [...] baina. Terenei toodo, 14 xoni[...] haalişad ba 12 brigadiirnuud bii.

Dunda-Xudanai somonoi, K[...] neremzete kolxooz bolbol tariaa[...] laar viistavkede xabaadaxiin ka[...] bolhon baina. Baha, Deede-X[...] somonoi „Udaarnig" kolxooz [...] gektaar byrihөө 15-23 ceentner [...] xuriaahan baina.

Dunda-Xudanai somonoi, Mo[...] neremzete kolxoozoi xoninoi [...] bolbol 100 exe xoniduudhaa 12[...] gadiiji abhan baina. Voroşiilovoi[...] zete kolxoozoi xoninoi feerme[...] 100 exe xonid byrihөө 126 xu[...] abba.

Doodo-Xudanai somonoi, Mo[...] neremzete kolxoozoi hy tovaarn[...] miin haalişa Dondukoova ge[...] ynieedhee 16 tyl abhan ba 19[...] 10 hariin torşodo 469 azalta yd[...] diiji olhon baina. Tus kolxoozo[...] şa Radnaajeva gegşe 17 ynieed[...] tugal abhan ba myn tere yje s[...] azalta ydernyydtei bolhon baina.

Ulaan-Partizaanai somonoi, Maarksai neremzete kolxooz [...] feermiiji daagşa Cebeenov D. [...] bol 100 exe xonidhoo 125 xu[...] abhan baina.

Gebeş, viistavkede beledxele[...] merinyydiiji aimagai organiza[...] ba aimviistavkoom bolbol ton [...] tagyigөөr xytelberiine.

Kolxoozniguud—viistavkede daaduudai dunda agitacioonno-[...] va xydelmeri, viistavkiin ys[...] SNK ba BK (b)P-iin CK-ei, [...] tuxai togtooliiji oilguulxiin x[...] nyyd jabuulagdanagyi.

Eksponaaduudiiji şiilelge ba[...] mentaacalga, xadagalalgiin xy[...] nyyd baha le xangaltagyi bai[...]

Tiime baibaş haanь, aimagai[...] xexe komiteed (tyryylegşenь [...] bolbol viistavkede beledxeli[...] reetne, operatiivna xytelberie[...] daggyi ba өөriingөө gargahan [...] nuudai dyyrgeltiiji şalgadaggy[...]

DAM[...]

Kabaanskiin aimagai tyryy xynyydei soveşçaani

Maartiin 5-nai yder, Kabaanskiin aimagai ceentrte aimagai xydөө azaxiin tyryy xynyydei—staxaanovcuudai soveşçaani bolbo. Ene soveşçaanida erxim seejalşçigyyd, paaxarьnuud, kyzneecyyd, traktoriistnuud, oopedniguud, brigadiirnuud, xaata—laboritooriiiji daagşad, agronoomuud, haal şad, morişod—xamta 150 xynyyd xabaadahan baina. Edenei dunda, aimagai erxim xynyyd—oopednig Feoodr Vasiilьjeviç Kapuustin, Zygiişe Jevdokiija Petroovna Mixalioova, brigadiir Nikiiti Nikiitiç Orloov gegşed ene soveşçaanida aktiivnaar xabaadalsahan baina.

Edener, hyylei zilnyydte, azaxiidaa ton ynder, hain pokazaatelьnuudiiji tuilahan baina.

Xedөө azaxiin 1938 onoi itooguud ba ene zilei tarilgada zişeete hainaar beledxexe ba eneeniiji yngergexe tuxai, Kabaanskiin aimgyisedkoomoi tyryylegşe nyxer Roodьjev gegşe tus soveşçaani deere doklaad xehen baina.

Preenide yge xelegşe, „17-doxi Oktiaabrь" kolxoozoi tyryylegşe nyxer Tarakaanov bolbol MTS-iin ba zarim traktoriistnuudai, gazariiji erximeer xaxalxiin tylөө temesedeggyi baihandanь togtozo xelebe.

—Manai kolxoozdo yngeregşe zilde gazarnai muugaar xaxalagdahan jym. Yngeregşe zilnyydte, azaxiin politiiçeske kampaaninuudta beledxeliiji dyyrgedeggyi baihanaa, mynөө yrehenei foondiiji byrin baiguulhan, xydөө azaxiin maşiina zebsegyydiiji remoontololgiin ba agrotexniiçeske xemzeejabuulganuudai plaaniiji dyyrgehen bainabdi,—geze nyxer Tarakaanov xelebe.

Ispetaatelьna semsortuçaastogai agronoom nyxer Vedeernikov bolbol zil byri 7-8 milliaard pyyd tariaa xuriaadag bolxo tuxai nyxer Staalinai loozungiiji bejelyylxiin tylөө temeselde serьjooznoor orolsoxiiji byxii kolxoozniguud ba soveşçaanida xabaadagşadiiji uriaalhan baina.

Soveşçaani xadaa aimagai xydөө azaxiiji saaşadanь xygzөөxiin xemzeejabuulganuudiiji eliryylen gargahan ba xabarai tarilgada zişeete hainaar beledxexiin, tereniiji yngergexiin tylөө Tynxenei aimagtai socsorevnovaaniiiji batalxa geze togtoohon baina.

Gen. Bazaanov.

Dutuugaa zahaxa

Kabaanska. 1938 onoi maartiin 1-ei yder, raioonno partkabineedei dergede, BK(b) P-iin Obkoomoi leektor nyxer Dlaabov oşozo, „Rossiido kapitaliizmiin xygzelte" tuşaa, Leeninei kniige tuxai leekce xelebe.

Paartiiin Kabaanskiin raikoom ba partiiina, komsomoolьsko exin organizaacanuud bolbol ene yngerhen leekcede, BK(b) P-iin istooriiiji yzeze baigşadiiji xysed xanduulza şadaagyi.

Kvalifikaciirovanna leekcenyyd xadaa marksiizm—leniniizmiin teooriiiji şudalxa jabadalda jixe tuha ygedeg baihiiji, paartiiin aikoom medereldee abaza, xoinogşodoo bolxo leekciin teemiiji ba yderiiji uridşalan medeesexe johotoi.

BAZAANOV.

ZAHABARI

Manai gazeedei maartiin 10-nai noomeroi tyryy bişeg soo, xojordoxi koloonkiin xojordoxi abzaacta alduutaigaar garhiiji dooro dursagdahan johoor zahasa unşaxiiji guigdana:

Eneegeeree Konstituuca bolbol, SSSR xadaa xygzeltiin şine polosaada, socialiis oobşçestvo baiguulgiiji dyyrgelgiin polosaada orohon ba „xyn byrihөө şadabariiinь zergeer, xyn byride xereglelgiinь zergeer" gehen, kommuniizmiin priincip bolbol otşçeestvenne azabaidalai xytelberilxii exilelge bolxo johotoi, kommuniis oobşçestvodo şata damzan orolgiin, tere byxedelxein—istoriiçeske faaktiiji bexizyylbe" (BK(b)P-iin istooriiin xuriaangii kyyrs).

Myn, maartiin 11-nelyderei noomeroi 2 niuurai.podvaalai 4-dexi koloonko soo 17-18 myrnyydiiji **„...hungaltada zoriuulagdahan 8000 xeheg..."** geed unşaxiiji myn guinabdi.

REDAAKCA

Xoriiin aimag tarilgada belen bişe

(Manai speckoorrhoo)

BK(b)P-iin Obkoomoi ba gorkoomoi pleenym bolbol „1939 onoi xabarai tarilgada beledxexe ba tereeniiji ylemze hain agrotexniiçeske, maksimaalьna bogonixon bolzorto ynder şanartaigaar dyyrgexiin talaar byxii xydelmeriөө haizaruulxiiji" aimaguudai partiiina, komsomoolьsko ba soveed organizaacanuudiiji, exin tyryyn ede organizaacanuudai xytelberilegşediiji uriaalhan baina.

Gebeş, Xoriiin aimagai xytelberilegşed bolbol eneenei serьjoozno udxaşanariiji oilgoogyi gexe gy, ali eneende johotoi gegşiin anxarai tabiaagyi ba şuxalda tooloogyi baina. Negeer xelexede, edener xadaa ene şiidxeberihee өөhedtөө serьjoozno viivod xeegyi baina.

Xabarai tarilgada beledxelei xangaltagyi baihiiji eneenhee ondoo şaltagaanaar tailbarilza bolxogyi baina.

Tus aimagta tarilgada beledxel tahaldaxiin ajuulda xyrgegdenxei.

Agrotexniiçeske xemzeejabuulganuud aimag dotor bejelyylegdenegyi, maartiin 1-de saha togtoolgiin plaan oroidoo 30,5 proc., ynehe sugluulga—27,6 proc. ba navooz zөөlge—24 proc. dyyrgegdehen baina. Yrehenei foond xaalgiin plaan 70,8 proc. dyyrgegdehen ba eneeneinь miil 63,3 proceentenь seberlegdehen baina. Yrehenei—kontroolьno laboritooriiin anaaliz xexedenь, terenei miin 38 proc. tarilgada xereglegdeze bolxo geze segnegdehen baina. Zarim kolxoozuud bolbol tarilgada beledxelei talaar ton ajuultai baidalda baina. Zişeelxede, Anaagai somonoi, Zdaanovai neremzete kolxooz bolbol tarilgiingaa yrehiiji xysed xaagaagyi aad, tariaagaa azalta ydernyydtee xubaazarxihan baixa jym. Teed, mynөө tarilgiin yrehegyi, alga hula huuza baina.

Gadana, yrehenei foondodo xaagdahan tariaaniinь boloşogyi muugaar, vrediitelьskeer xadagalagdana. „Kraasna-Partizaan" kolxooz xadaa 100 toonno yrehejee syşiilke deere xaruulgyigөөr xebtyylne.

Kolxooz xoorondo, sortovoi yreheer andaldaa jabuulga myn le xangaltagyi. 28989 ceentner xaagdahan yreheneinь oroidoo 8671 ceentnerenь gy, ali 30 proc. sortovoi yrehen baina.

Myn, xydөө azaxiin maşiina, zebsegyydiiji remoontololgo hain geze jaabaş xeleze bolxogyi. Maartiin 1-de plyygyyd 84 proc., seejalkenyyd 49,8 proc., bornoinuud—84,22 remoontologdoboşji, enenь xeneerşji şalgagdaza abtaagyi deerehee, xereglegdeze bolxonşji, ygeinşji medegdeegyi baina. Maşiina zebsegyydei muugaar remoontologdohoniinь gerşelxiin tulada nege xedii faaktnuudiiji xaruulja.

Dunda-Xudanai somonoi, Kiirovei neremzete kolxoozoi remoontologdohon 26 plyygyydeinь 21-iinь xereggyide toologdozo, gologdohon baina. Xoriiin aimagai olonxi MTS-uud bolbol remoontololgiin talaar ton jixeer xozomdozo jabana. Çisaaniin MTS-da 31 traaktornuud remoontologdoxo johotoi aad, (fevraaliiin 28-da) naimaniinь remoontologdohon baina 6 traaktornuudanь byxii ybelei torşo soo, tariaa soxilgo deere xydelmerilhen ba xydelmerileze baibaşji, tedenь „remoontologdohondo" toologdodog baina. Ene MTS-iin maşiinanuudai 70 proceentenь remoontologdohon baina. 3 avtomaşiinanuudanь xereglegdeze bolxojoo bolihon baibaşji haanь, zemetendenь xemzee abtaagyi baina.

Fevraaliiin 28-da Çisaaniin MTS-iin tariaa soxilgiinь plaan arai geze 43 proc. dyyrgegdehen baina.

Jyrenxiidөө ene MTS bolbol azaxiin şuxala kampaaninuudiiji jabuulgiin talaar pozoorno xozomdono. MTS-iin direektor nyxer ilьjiin ba politiiçeske talaar terenei orologşo nyxer Radnaajev gegşed өөhed xoorondoo sklooka, xoohon xөөreldөө xexehee bişe jyme xenegyi. Xabarai tarilgada beledxelei xydelmerinyydei asuudalnuudta şuxala anxaralaa tabinagyi.

Maartiin 1-de aimag dotor tariaa soxilgiin plaan oroidoo 79 proc. dyyrgegdeed baina.

Gadana, polevoi staanuudiiji oboruudovalxa ba yrehenyydiiji, goriuuça, smaazoçna materiaalnuudiiji zөөxe, tonoguudiiji remoontolxo g. m. asuudalnuudiiji Xoriiin aimagai xytelberilegşed bolbol xeregseegeegyi ba eneende anxaralaa tabiaagyi baina.

Jyrenxiidөө Xoriiin aimag bolbol azaxiingaa byxii kampaaninuudai talaar gynzegii tahaldalda. Modo beledxelgiin talaar boloşogyigөөr xozomdozo jabana, malazalanь ton muu baidalda. Tylnyydiiji xaişa xeregeer xaruuhalhan ba tezeehen deereheenь, xorolto bolxo jabadalnuud garna. Myn tereşelen, zarim kolxoozuudta malai tezeelei dutamag, tezeel beledxeegyi baihan deereheenь, eberte tomo malnuud xeden arbaadaaraa xoroltodo orono, mynөө, olon kolxoozuud (Staalinai neremzete, „Ulaan-Bulag" ba busad) tezeelgyi, alga huuza baixa jym.

Paarti ba praviitelьstviin gargahan zakoonuud ba togtoolnuud xadaa. Xoriiin aimagta bejelyylegdenegyi. Xydөө azaxiin arteeliiin staalinska ustaav bolbol ton boloşogyigөөr xazagairuulagdaza baina. Өөhedtөө moritoi ymsiin azalşad bolbol azaxiin politiiçeske kampaaninuudai talaar gyrenei daabarinuudiiji dyyrgelgede xabaadadaggyi baina.

Ede byxii geegdelei şaltagaaniinь jyyb? Kolxoozniguudai dunda agitacioonno-maassova xydelmerinyydiiji jabuulaagyi ba BK (b) P-iin XVIII sjeezdiin neremzete socialiis sorevnovaani yrgenөөr delgeryylegdeegyi baigaa, sjeezdiin urda teexi sorevnovaaniiin udxaşanar xadaa maassa kolxozniguudai medereelde xyrgegdөөdyi, azalşan maassanь eneende mobilizovaalagdaagyi baigaa.

Myn tereşelen, SSSR-ei Sovnarkoomoi, BK(b)P-iin CK-ei ba PSBCS-ei togtool bejelyylegdenegyi, MTS-iin xydelmerişed ba kolxoozniguudai medereelde xyrgegdөөgyi baina. Ene togtool xadaa kolxoozniguudta xabaadaxagyi jym gehen vreedne nastrojeeni bii.

Aimagai xytelberilxii organizaacanuudta (aimagai gegeerelei tahag, Raizdraav) ene togtool myn bejelyylegdenegyi. Xezengiin MTS-iin, politiiçeske talaar direektoriiji orologşo nyxer Ziilkin bolbol өөriingөө „zakooniiji" togtoonxoi. Xydelmerilegşedenь, azaldaa[...] deeşeş minuuta xozom[...] redeg, tiixedenь, Ziilkin [...] viigovor g. m. xemzee[...] abdag baina. Iime [...] xadaa Xoriiin aimagai [...] organizaacanuudai xyte[...] şedei xydelmeriiin siste[...] şohon baina.

Ede bygediin rez[...] aimagai olonxi kolx[...] azalai discipliine ton [...] xeden yderөөr grypp[...] dalga („Ulaan-Ta[...] „Udaarnig" ba bişe kol[...] ta) organizovaalagdad[...] Iime baidalnuud xa[...] gai xytelberilxii org[...] nuudai xytelberilegşed[...] tyryyşeer, BK (b) P-ii[...] moi sekretaarь nyx. D[...] jevei hanaaji zoboon[...] meentьjev xadaa elde[...] nyydiiji, cirkuliaarnuu[...] xioozo, kabineedtee [...] bişe, ondoo jyme xed[...] na. Iimehee, maassat[...] saagyi ba raioon dot[...] neişji bolzo baihiiji m[...] baina.

BK (b) P-iin aikoo[...] gyisedkoomoi xydel[...] bolbol өөhed xooron[...] saagyi, „ygejee du[...] gyi" baina.

Xoriiin aimagai x[...] şed xadaa өөriingөө[...] rilelgiiji yndeheerenь[...] xa johotoi.

C[...]

Xariuusalgata redaaktor R. BIMBAAJE[...]